

سوره غافر

جزء: ۲۴

شماره: ۴۰

ترتیب نزول: ۶۰

محل نزول: مکه

تعداد آیه: ۸۵

ahlolbait.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا که رحمتش بی اندازه است و مهربانی اش

همیشگی.

سوره غافر (۴۰)

جزء ۲۴

ب

ح (۱)

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ

این کتاب نازل شده از سوی خدای توانای شکست ناپذیر

وداناست؛ (۲)

غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطُّوْلِ ^ط لَا
إِلَهَ إِلَّا هُوَ ^ط إِلَيْهِ الْمَصِيرُ

که آمرزنده گناه و پذیرنده توبه، سخت کیفر و صاحب نعمت
فراوان است. هیچ معبودی جز او نیست. بازگشت فقط به سوی

اوست. (۳)

مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُزُكَ
تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَادِ

تنها کافران در آیات خدا مجادله و ستیزه می کنند [اینان را هیچ شأن و اعتباری نیست]؛ پس مبادا رفت و آمدشان در شهرها [به خاطر قدرت نمایی، تجارت و ثروتمند شدنشان] تو را بفریبد. (۴)

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ^ط وَهَمَّتْ كُلُّ
 أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ^ط وَجَادَلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ
 الْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ^ط فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ

پیش از آنان قوم نوح و اقوامی که بعد از آنان بودند [پیامبرانشان را] تکذیب کردند، و هر امتی
 آهنگ پیامبر خود کردند تا او را دستگیر کنند [و از ابلاغ دین بازش دارند، یا از وطن بیرونش
 نمایند، یا او را بکشند] و با توسل به باطل برای نابود کردن حق و از میان بردن آن مجادله و
 ستیزه کردند، پس من هم آنان را [به عذاب] گرفتم، پس [بنگر که] عذاب من چگونه بود. (۵)

وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ
أَصْحَابُ النَّارِ

این گونه فرمان پروردگارت بر کافران محقق و ثابت شد که

آنان اهل آتش اند. (۶)

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ

فرشتگانی که عرش را حمل می کنند و آنان که پیرامون آن هستند، همراه سپاس و ستایش، پروردگارشان را تسبیح می گویند و به او ایمان دارند و برای اهل ایمان آمرزش می طلبند، [و می گویند:] پروردگارا! از روی رحمت و دانش همه چیز را فرا گرفته ای، پس آنان را که توبه کرده اند و راه تو را پیروی نموده اند بیامرز، و آنان را از عذاب دوزخ ننگه دار. (۷)

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ
 آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

پروردگارا! و آنان را در بهشت های جاودانی که به آنان و به
 شایستگان از پدران و همسران و فرزندانشان وعده داده ای در آور؛
 یقیناً تو توانای شکست ناپذیر و حکیمی؛ (۸)

وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ ۚ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ ۚ
وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

و آنان را از عقوبت ها ننگه دار، و هر که را در آن روز از عقوبت ها
نگه داری بی تردید او را مورد رحمت قرار داده‌ای؛ و این همان
کامیابی بزرگ است. (۹)

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادُونَ لَمَقْتُ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ مَقْتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ
إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ

کافران را [پس از ورود به دوزخ] ندا می دهند: مسلماً دشمنی و خشم
خدا نسبت به شما از دشمنی و خشم خودتان درباره خودتان بیشتر
است؛ زیرا دعوت به ایمان می شدید پس کفر می ورزیدید. (۱۰)

قَالُوا رَبَّنَا أَمَنََّا اثْنَتَيْنِ وَأُحْيَيْتَنَا اثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا
فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ مِنْ سَبِيلٍ

می گویند: پروردگارا! دوبار ما را میراندی و دوبار زنده کردی،
اکنون به گناهانمان معترفیم، پس آیا راهی برای بیرون آمدن [از
دوزخ] هست؟ (۱۱)

ذَلِكُمْ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ^ط وَإِنْ يُشْرَكَ بِهِ
تُؤْمِنُوا^ج فَالْحُكْمُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ

این [سختی عذاب] به سبب این است که چون خدا به یگانگی [و بدون
معبودانتان] خوانده می شد [یگانگی اش] را انکار می کردید، و اگر برای او
شریک و همتایی قرار داده می شد، باور می کردید؛ پس [اکنون] داوری، ویژه
خدای والا مرتبه و بزرگ است. (۱۲)

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا
يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ

اوست که نشانه‌های خود را به شما نشان می‌دهد، و از آسمان
برای شما روزی نازل می‌کند؛ و فقط کسانی متذکر می‌شوند که به
سوی خدا باز می‌گردند. (۱۳)

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

پس خدا را در حالی که ایمان و عبادت را [از هر گونه شرکی]
برای او خالص می کنید، بپرستید گرچه کافران [از روش شما]
ناخشنود باشند. (۱۴)

رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى
مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ

بالا برنده درجات و صاحب عرش است، روح را [که فرشته وحی است] به فرمانش به هر کس از بندگانش که بخواهد القا می کند تا مردم را از روز ملاقات [که روز رستاخیز است] بیم دهد. (۱۵)

يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِمَنِ
الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ

روزی که همه آنان آشکار می شوند، [و] چیزی از آنان بر خدا پوشیده نمی ماند. [و ندا آید:] امروز فرمانروایی ویژه کیست؟
ویژه خدای یکتای قهار است. (۱۶)

الْيَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ ۗ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ ۗ إِنَّ اللَّهَ
سَرِيعُ الْحِسَابِ

امروز هر کس را در برابر آنچه انجام داده است، پاداش می دهند.
امروز هیچ ستمی وجود ندارد؛ یقیناً خدا در حسابرسی سریع
است. (۱۷)

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْأَزْفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَآظِمِينَ ۚ
 مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ

و آنان را از روز نزدیک بیم ده، آن گاه که [از شدت ترس] جان ها به گلوگاه
 رسد، در حالی که همه وجودشان پر از غم و اندوه است. برای ستمکاران
 هیچ دوست مهربانی و شفיעی که شفاعتش پذیرفته شود، وجود ندارد! (۱۸)

يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ

[او] چشم هایی را که به خیانت [به نامحرمان] می نگرد و

آنچه را سینه ها پنهان می دارند، می داند. (۱۹)

وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ^ط وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ
بِشَيْءٍ^ظ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

و خدا به حق داوری می کند، و معبودانی را که [مشرکان] به جای
او می پرستند [چون از هر جهت ناتوانند] هیچ گونه داوری
نمی کنند؛ یقیناً خدا شنوا و بیناست. (۲۰)

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
 الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَآثَارًا
 فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ
 مِنْ وَاقٍ

آیا در زمین گردش نکردند تا با تأمل بنگرند که سرانجام کسانی که پیش از آنان بودند، چگونه بود؟ آنان از ایشان نیرومندتر بودند، و در زمین آثاری پایدارتر [چون قلعه ها، خانه های استوار و کاخ های بسیار محکم] داشتند، پس خدا آنان را به کیفر گناهانشان [به عذاب] گرفت، و در برابر خدا مدافع و حمایت گری نداشتند. (۲۱)

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ
اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ

این [کیفر دردناک] برای این بود که پیامبران‌شان همواره دلایل روشن برای آنان می آوردند و آنان [از روی تکبر و عناد] کفر می ورزیدند، پس خدا هم همه آنان را [به عذابی سخت] گرفت؛ زیرا او توانا و سخت کیفر است؛ (۲۲)

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ

و به راستی موسی را با معجزات خود و برهانی آشکار

فرستادیم، (۲۳)

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سَاجِرٌ كَذَّابٌ

به سوی فرعون و هامان و قارون، ولی [آنان] گفتند:

جادوگری بسیار دروغگوست! (۲۴)

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ
 آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي
 ضَلَالٍ

هنگامی که حق را از سوی ما برای آنان آورد، گفتند: پسران کسانی را که با
 موسی ایمان آورده اند، بکشید، و زنانشان را [برای بیگاری و خدمت] زنده
 بگذارید. ولی نیرنگ و نقشه کافران جز در بیراهه و گمراهی نیست. (۲۵)

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلْيَدْعُ رَبَّهُ ۗ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ

فرعون گفت: مرا بگذارید تا موسی را بکشم و او پروردگارش را [برای نجات خود] بخواند، چون من می ترسم دین شما را تغییر دهد، یا در این سرزمین فساد و تباهی به بار آورد! (۲۶)

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا
يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ

و موسی گفت: من از هر متکبر سرکشی که به روز حساب
ایمان ندارد به پروردگرم و پروردگار شما پناه می برم. (۲۷)

وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ
 رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ^ط
 وَإِنْ يَكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ^ط وَإِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ
 الَّذِي يَعِدُكُمْ^ط إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ

و مرد مؤمنی از خاندان فرعون که ایمانش را پنهان می داشت، گفت: آیا مردی را می کشید که می گوید: پروردگار من خداست؟ و بی تردید از سوی پروردگارتان برای شما دلایل روشنی آورده است، و اگر دروغگو باشد دروغش به زیان خود اوست، و اگر راستگو باشد برخی از عذاب هایی که به شما وعده می دهد به شما خواهد رسید؛ زیرا خدا کسی را که اسراف کار و بسیار دروغگوست، هدایت نمی کند. (۲۸)

يَا قَوْمِ لَكُمْ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ
يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ
إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ

ای قوم من! امروز فرمانروایی و حکومت برای شماست که در این سرزمین پیروز هستید، ولی اگر عذاب خدا به سوی ما آید، چه کسی ما را یاری خواهد داد؟ فرعون گفت: من جز آنچه را [صواب] می بینم [و به آن یقین دارم و آن انکار موسی و کشتن او و تقویت حکومت من است] به شما ارائه نمی کنم، و شما را جز به راه راست هدایت نمی کنم. (۲۹)

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ
الْأَحْزَابِ

و آن مرد مؤمن گفت: ای قوم من! بی تردید من بر شما از روزی
مانند روز [عذاب] گروه ها [پی که پیامبران را تکذیب کردند]

می ترسم (۳۰)

مِثْلَ دَابِّ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا
اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعِبَادِ

چون سرنوشت قوم نوح و عاد و ثمود و کسانی که پس از آنان
بودند؛ و خدا ستمی بر بندگان نمی خواهد [این بندگانند که بر
خود ستم روا می دارند.] (۳۱)

وَيَا قَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ

و ای قوم من! بی تردید من از روزی که مردم یکدیگر را [برای
نجات خود از عذاب] ندا می دهند بر شما می ترسم؛ (۳۲)

يَوْمَ تُولَوْنَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ قَلِيلٌ وَمَنْ
يُضِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ

روزی که [به علت شدت عذاب] پشت کنان از این سو به آن سو فرار می کنید [ولی از هر سو که می روید، برگردانده می شوید و] شما را [در برابر عذاب خدا] هیچ نگه دارنده ای نیست؛ و هر که را خدا [به سبب کبر و عنادش] گمراه کند، او را هیچ هدایت کننده ای نخواهد بود. (۳۳)

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكِّ
 مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ ^طحَتَّىٰ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ
 رَسُولًا ۚ كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ

بی تردید یوسف پیش از این دلایل روشنی برای شما آورد، ولی شما همواره نسبت به آنچه که آورده بود در تردید بودید، تا زمانی که از دنیا رفت، [پس از مرگ او] گفتید: خدا هرگز بعد از او پیامبری مبعوث نخواهد کرد، این گونه خدا هر اسراف کار تردید کننده ای را گمراه می کند. (۳۴)

الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ كَبْرَ
 مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ
 قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ

کسانی که در آیات خدا بی آنکه دلیلی برای آنان آمده باشد، مجادله و ستیزه می کنند
 [این عمل زشتشان] نزد خدا و نزد اهل ایمان مایه دشمنی بزرگ است؛ این گونه خدا بر
 دل هر گردنکش زورگویی، مَهر [تیره بختی] می نهد (۳۵)

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَامَانَ ابْنِ لِي صَرْحًا لَعَلِّي أَبْلُغُ
الْأَسْبَابَ

و فرعون گفت: ای هامان! برای من بنایی بسیار بلند بساز

شاید به وسایلی برسم، (۳۶)

أَسْبَابَ السَّمَاوَاتِ فَأَطَّلِعَ إِلَىٰ إِلَهِ مُوسَىٰ وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ
 كَاذِبًا ۗ وَكَذَلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ سُوءُ عَمَلِهِ وَصُدَّ عَنِ
 السَّبِيلِ ۗ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ

وسایل [بالا رفتن به] آسمان ها تا از خدای موسی آگاه شوم [که کیست و کجاست؟!]
 هر چند موسی را [در گفته هایش درباره خدا] دروغگو می پندارم. و این گونه برای
 فرعون زشتی کردارش آراسته شد و از راه خدا باز ماند، و نیرنگ و نقشه فرعون جز در
 زیانکاری و نابودی نبود. (۳۷)

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُونِ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ

و آن مرد مؤمن گفت: ای قوم من! از من پیروی کنید تا شما

را به راه راست هدایت کنم. (۳۸)

يَا قَوْمِ إِنَّمَا هُذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ
الْقَرَارِ

ای قوم من! این زندگی دنیا فقط کالایی بی ارزش و زودگذر
است، و بی تردید آخرت سرای همیشگی و پایدار است. (۳۹)

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا ۖ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا
 مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْتَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ
 يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ

هر که بدی کند جز به مانند آن کیفر نیابد، و از مردان یا زنان
 کسانی که کار شایسته انجام دهند در حالی که مؤمن باشند، آنان
 در بهشت درآیند و در آن بی حساب روزی یابند. (۴۰)

وَيَا قَوْمِ مَا لِي أَدْعُوكُمْ إِلَى النَّجَاةِ وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ

ای قوم من! چرا من شما را به سوی رهایی [از خسران دنیا و

آخرت] می خوانم، و شما مرا به آتش می خوانید؟! (۴۱)

تَدْعُونِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا
أَدْعُوكُمْ إِلَى الْعَزِيزِ الْغَفَّارِ

مرا می خوانید که به خدای یگانه کافر شوم و بر پایه جهالت و نادانی، و بدون دانش و معرفت که روشنگر حقایق است چیزی را شریک او قرار دهم! و من شما را به توانای شکست ناپذیر و بسیار آمرزنده می خوانم. (۴۲)

لَا جَرَمَ أَنَّمَا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا
 فِي الْآخِرَةِ وَأَنْ مَرَدَّنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ
 أَصْحَابُ النَّارِ

ثابت و یقینی است اینکه آنچه مرا به سویش می خوانید برای او در
 دنیا و آخرت حق ادعا [ی الوهیت و ربوبیت] نیست، و اینکه بازگشت
 ما به سوی خداست، و اینکه اسراف کاران اهل آتش اند. (۴۳)

فَسْتَذْكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ ۚ وَأَفْوِضُ إِلَى اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ
بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ

پس به زودی [درستی] آنچه را [که امروز درباره عذاب اسراف کاران]
می گویم [و شما باور نمی کنید] متوجه خواهید شد، و من کارم را به
خدا وامی گذارم؛ زیرا خدا به بندگان بیناست. (۴۴)

فَوَقَاهُ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَّا مَكْرُوهًا ۖ وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ
الْعَذَابِ

پس خدا او را از آسیب های آنچه بر ضد او نیرنگ می زدند،
نگه داشت و عذاب سختی فرعونیان را احاطه کرد. (۴۵)

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا^ط وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ
أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ

[عذابشان] آتش است که صبح و شام بر آن عرضه می شوند، و
روزی که قیامت برپا شود [ندا رسد:] فرعونیان را در سخت ترین
عذاب در آورید. (۴۶)

وَإِذْ يَتَحَاوُونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا
إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا نَصِيبًا مِنَ النَّارِ

و [یاد کن] هنگامی را که در آتش با یکدیگر نزاع و کشمکش می کنند،
پس ضعیفان به مستکبران می گویند: ما [در دنیا] پیرو شما بودیم، آیا
می توانید بخشی از این آتش را از ما دفع کنید؟ (۴۷)

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ فِيهَا إِنَّ اللَّهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ
الْعِبَادِ

مستکبران می گویند: هم اکنون همه ما در آتش هستیم، بی تردید
خدا [به عدالت و انصاف] میان بندگان داوری کرده است. (۴۸)

وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ
عَنَّا يَوْمًا مِنَ الْعَذَابِ

و آنان که در آتش اند، به نگهبانان دوزخ می گویند: از
پروردگارتان بخواهید که یک روز بخشی از عذاب را از ما سبک
کند. (۴۹)

قَالُوا أَوْلَمْ تَأْتِيكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ ۖ قَالُوا بَلَىٰ ۗ قَالُوا
فَادْعُوا^ق وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

[نگهبانان] می گویند: آیا پیامبرانتان دلایل روشن برای شما نیاوردند؟
می گویند: چرا آوردند. می گویند: پس [هر اندازه که می خواهید خدا
را] بخوانید، ولی دعای کافران جز در بیراهه و گمراهی نیست. (۵۰)

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ
يَقُومُ الْأَشْهَادُ

بی تردید ما پیامبران خود و مؤمنان را در زندگی دنیا و روزی که
گواهان [برای گواهی دادن] به پا ایستند، یاری می‌کنیم. (۵۱)

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعذِرَتُهُمْ^ط وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ
الدَّارِ

همان روزی که عذرخواهی ستمکاران سودشان ندهد و برای
آنان لعنت خدا و سرای سخت و بدی است. (۵۲)

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَىٰ وَأَوْرَثْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ

محققاً ما به موسی هدایت عطا کردیم و کتاب [تورات] را به

بنی اسرائیل به میراث دادیم؛ (۵۳)

هُدًى وَذِكْرَىٰ لِأُولِي الْأَلْبَابِ

کتابی که [سراسر] برای خردمندان مایه هدایت و تذکر

است. (۵۴)

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ
رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ

پس [چنان که موسی بر آزار بنی اسرائیل شکیبایی ورزید، تو هم بر آزار دشمنان] شکیبیا باش، بی تردید وعده خدا حق است، و از میان رفتن [توطئه ها و موانعی که به وسیله دشمنان در راه پیشرفت دعوت به اسلام برای تو ایجاد شده]، از خدا بخواه، و پروردگارت را شب و صبح همراه با سپاس و ستایش تسبیح گوی. (۵۵)

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ ۗ إِنَّ
 فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرًا مَّا هُمْ بِبَالِغِيهِ ۚ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ ۗ إِنَّهُ
 هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

بی تردید آنان که در آیات خدا بی آنکه دلیلی برای آنان آمده باشد، مجادله و ستیزه می کنند و در سینه هایشان جز کبر و بزرگ نمایی نیست به آن [بزرگی و عزت و سلطنتی که در آرزویش هستند] نمی رسند؛ پس به خدا پناه ببر؛ زیرا او شنوا و بیناست. (۵۶)

لَخَلَقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

همانا آفرینش آسمان ها و زمین از آفرینش انسان مهم تر است،
ولی بیشتر مردم [به حقایق] معرفت و آگاهی ندارند. (۵۷)

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُسِيءَ ۗ قَلِيلًا مَّا تَتَذَكَّرُونَ

و بینا و نابینا، یکسان نیستند و [نیز] آنان که ایمان آورده و کارهای
شایسته انجام داده‌اند با [مردم] بدکار برابر نمی‌باشند. اندکی
متذکر [این حقایق] می‌شوید. (۵۸)

إِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ

یقیناً قیامت آمدنی است، هیچ تردیدی در آن نیست، ولی
بیشتر مردم [به سبب تکبر و غرور] ایمان نمی آورند. (۵۹)

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ
عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

و پروردگارتان گفت: مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم، آنان که از
عبادت من تکبر ورزند، به زودی خوار و رسوا به دوزخ درآیند. (۶۰)

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ۗ
 إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
 يَشْكُرُونَ

خداست که شب را برای شما پدید آورد تا در آن بیارامید، و روز را روشن و بینش بخش
 قرار داد [تا در آن به کارهای لازم پردازید]؛ بی تردید خدا نسبت به مردم دارای فضل و
 احسان است، ولی بیشتر مردم سپاس‌گزاری نمی‌کنند. (۶۱)

ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۖ فَآَنَىٰ تُؤَفَّكُونَ

این است خدا پروردگار شما که آفریننده هر چیزی است، هیچ معبودی جز او نیست، پس چگونه [از حق] منصرفتان می کنند؟ (۶۲)

كَذَلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ

این گونه [که شما منحرف می شوید] آنان که همواره آیات

خدا را انکار می کردند، منحرف می شوند. (۶۳)

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً
 وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَرَزَقَكُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ ۗ ذَٰلِكُمْ
 اللَّهُ رَبُّكُمُ ۗ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

خداست که زمین را برای شما جایگاه امن و آسایش آفرید، و آسمان را بنایی [محکم و استوار] ساخت، و شما را صورتگری کرد و صورت هایتان را نیکو گردانید، و از چیزهای پاکیزه [ای که با طبیعت شما هماهنگ است] به شما روزی داد. این است خدا پروردگار شما، پربرکت است خدا پروردگار جهانیان. (۶۴)

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ﴿٦٤﴾
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

اوست زنده [بی زوال]، هیچ معبودی جز او نیست، پس او را در حالی که ایمان و عبادت را برای او [از هر گونه شرکی] خالص می کنید، پرستید. همه ستایش ها ویژه خدا پروردگار جهانیان است. (۶۵)

قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا
جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسَلِّمَ لِلرَّبِّ الْعَالَمِينَ

بگو: من نهی شده‌ام از اینکه معبودانی که شما به جای خدا می‌پرستید،
پرستم؛ زیرا از جانب پروردگارم برای من دلایل روشن [بر حقانیت
توحید] آمده است و مأمورم که فقط تسلیم [فرمان‌ها و احکام]
پروردگار جهانیان باشم. (۶۶)

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تَرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ
يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا وَمِنْكُمْ
مَنْ يُتَوَفَّى مِنْ قَبْلُ^ص وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

اوست که شما را از خاک آفرید، سپس از نطفه، آن گاه از علقه، سپس به صورت
طفلی [از رحم مادران] بیرون می فرستد، تا به کمال نیرومندی و قوت خود برسید،
آن گاه پیر و سالخورده شوید، و برخی از شما پیش از رسیدن به این مراحل قبض
روح می شوید، و [برخی زنده می مانید] تا به آن مدتی که معین و مقرر است
برسید، و برای اینکه شما [درباره حق] تعقل کنید. (۶۷)

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ ۖ فَإِذَا قُضِيَ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ
كُنْ فَيَكُونُ

اوست که زنده می کند و می میراند، و چون پدید آمدن چیزی را اراده کند، فقط به آن می گوید: باش. پس بی درنگ موجود می شود. (۶۸)

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ أَنِّي يُصْرَفُونَ

آیا کسانی را که در آیات خدا مجادله و ستیزه می کنند، ننگریستی

که چگونه [از حق به باطل] برگردانده می شوند؟ (۶۹)

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا فَسَوْفَ
يَعْلَمُونَ

همانان که قرآن و دینی را که پیامبران خود را به آن فرستادیم، انکار کردند، پس به زودی [نتیجه انکار خود را] خواهند دانست؛ (۷۰)

إِذِ الْأَغْلَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلَاسِلُ يُسْحَبُونَ

زمانی که غل‌ها و زنجیرها [ی آتشین] در گردن‌هایشان

باشد در حالی که به وسیله آنها کشیده شوند، (۷۱)

فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ

در میان آب جوشان، سپس آنان را در آتش افروخته دوزخ

می سوزانند. (۷۲)

ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ

آن گاه به آنان گویند: معبودانی که [در الوهیت و ربوبیت]

شریکان خدا می گرفتید کجایند؟ (۷۳)

مِنْ دُونِ اللَّهِ ^طقَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُو مِنْ قَبْلُ
شَيْئًا ^جكَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ

[همان معبودانی که] به جای خدا [می پرستیدید]، می گویند: از
نظر ما گم و ناپدید شدند، بلکه ما پیش از این چیزی را
نمی پرستیدیم. این گونه خدا کافران را گمراه می کند. (۷۴)

ذٰلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُوْنَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ
الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُوْنَ

این [عذاب ها] برای آن است که به ناحق در زمین شادی و
سرمستی می کردید و به سبب آن است که مغرورانه به پایکوبی و
خوشحالی می پرداختید. (۷۵)

ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبئسَ
مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ

از درهای دوزخ وارد شوید که در آن جاو دانه‌اید؛ پس چه بد

است اقامت گاه متکبران. (۷۶)

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَأِمَّا يُرِيكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ
أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِنَّا يُرْجِعُونَ

نهایتاً [بر آزار اینان] شکبیا باش، بی تردید وعده خدا حق است. پس اگر بخشی از عذاب هایی را که به آنان وعده می دهیم به تو نشان دهیم، یا تو را پیش از آن از دنیا ببریم [تفاوتی ندارد، در هر صورت] به سوی ما بازگردانده می شوند [و کیفرشان را خواهند دید.] (۷۷)

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ
 وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ
 يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ قُضِيَ
 بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ

قطعاً پیش از تو پیامبرانی فرستادیم؛ سرگذشت گروهی از آنان را برای تو حکایت کرده‌ایم، و سرگذشت برخی را بیان نکرده‌ایم. هیچ پیامبری را نسزد که جز به اذن خدا معجزه‌ای بیاورد؛ بنابراین هنگامی که فرمان خدا [به عذاب دشمنان لجوج] برسد، بر پایه حق و درستی داوری خواهد شد و آنجاست که اهل باطل زیان خواهند کرد. (۷۸)

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا
مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ

خداست که چهارپایان را برای شما پدید آورد تا بر بعضی از آنها
سوار شوید، و از [گوشت] بعضی از آنها بخورید؛ (۷۹)

وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ
وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُؤَادِ تُحْمَلُونَ

و برای شما در آنها سودهایی است، [آری آنها را آفرید] تا با [سوار
شدن بر آنها و حمل بار و بینه خود] به مقصدی که در دل‌های
شماست برسید، و بر آنها و بر کشتی‌ها حمل می‌شوید. (۸۰)

وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ تُنْكِرُونَ

و همواره نشانه های [ربوبیت و قدرت] خود را به شما نشان می دهد،

پس کدام یک از نشانه های خدا را انکار می کنید؟! (۸۱)

أَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
 مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَآثَارًا فِي
 الْأَرْضِ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

آیا در زمین گردش نکردند تا با تأمل بنگرند که سرانجام کسانی که پیش از آنان بودند [و سرکشی و تکبر می کردند] چگونه بود؟ همانان که نفراتشان از اینان بیشتر و از ایشان نیرومندتر بودند، و در زمین آثاری پایدارتر [چون قلعه ها و خانه های استوار و کاخ های بسیار محکم] داشتند، ولی نفرات و قدرت و آثاری که همواره به دست می آوردند [چیزی از عذاب خدا را] از آنان دفع نکرد. (۸۲)

فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ
وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

هنگامی که پیامبرانشان دلایل روشن برای آنان آوردند، به اندک دانشی که نزد خود داشتند خوشحال بودند [و غیر آن را چیزی به حساب نمی آوردند] ولی عذابی که همواره آن را به مسخره می گرفتند، آنان را احاطه کرد. (۸۳)

فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحَدَّهُ وَكَفَرْنَا بِمَا
كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ

پس هنگامی که عذاب سخت ما را دیدند، گفتند: بی تردید به
خدا ایمان آوردیم و به معبودانی که با او شریک قرار می دادیم،
کافریم. (۸۴)

فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا ۖ سُنَّتَ اللَّهُ الَّتِي قَدْ
خَلَتْ فِي عِبَادِهِ ۖ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ

ولی زمانی که عذاب سخت ما را دیدند، ایمانشان سودی به آنان نداد. سنت خداست که از دیرباز نسبت به بندگان جاری شده است [که ایمانشان را پس از دیدن عذاب نمی پذیرد] و آنجاست که کافران زیانکار شدند. (۸۵)